

Vergaderjaar 2017–2018

34 825

Samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 9 februari 2018

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt Verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

blz.

1.	Inleiding	1
2.	Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling	2
3.	Financiële aspecten	3

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Deze leden constateren dat het hier gaat om een vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Aanleiding is de wens van de betrokken gemeenten tot versterking van de bestuurlijke organisatie van deze gemeenten, een en ander met het oog op huidige en toekomstige lokale en regionale opgaven. Het wetsvoorstel geeft de leden van de VVD-fractie geen aanleiding tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Deze leden constateren dat de regering het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie niet als bijlagen bij de memorie van toelichting heeft gevoegd. Zij zijn van mening dat publicatie op een website niet gelijkgesteld kan worden met indiening bij de Tweede Kamer. De leden van de CDA-fractie vragen de regering dan

ook het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie alsnog aan de Kamer toe te zenden.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat dient tot samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Deze leden lezen dat de herindeling van onderop heeft plaatsgevonden en het herindelingsadvies in alle gemeenten met een meerderheid van stemmen is vastgesteld. Ook merken zij op dat door voorgestelde herindeling een bestuurskrachtige gemeente zal ontstaan. Zij hebben op dit moment in het proces geen nadere vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Deze leden hebben nog een enkele vraag aan de regering over dit wetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel voor gemeentelijke herindeling. Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor deze leden in de eerste plaats het draagvlak onder de bevolking, maar ook de bestuurskracht van gemeenten en de urgentie van een herindeling zijn van belang. Herindelingen zouden volgens de leden van de SP-fractie alleen plaats moeten vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking. Deze leden hebben enkele vragen over het draagvlak en de urgentie. Zij gaan hier graag nader op in.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat strekt tot samenvoeging van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. Deze leden onderschrijven de voorgenomen samenvoeging van deze gemeenten. Zij hebben in deze fase van de behandeling geen nadere vragen met betrekking tot het voorstel.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van voorliggend wetsvoorstel en vinden het een belangrijk uitgangspunt dat herindeling van onderop plaatsvindt en dat er sprake is van vrijwilligheid en voldoende draagvlak. Bestuurlijk wordt deze herindeling breed gedragen. Deze leden willen nog enkele vragen stellen.

2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

De leden van de GroenLinks-fractie hechten veel waarde aan het goed betrekken van de burgers en organisaties in de betrokken gemeenten. Deze leden vragen de regering om nog eens nader uiteen te zetten hoe de inwoners, maatschappelijke organisaties en de lokale politiek van de betreffende gemeenten betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van het voorstel tot gemeentelijke herindeling.

2.1 Draagvlak

De leden van de SP-fractie vragen of een meerderheid van de bewoners voor de herindeling is. Indien er geen burgerraadpleging heeft plaatsgevonden, waarom is daar niet voor gekozen? Wanneer er geen meerderheid voor een herindeling is, vragen deze leden waarom er toch voor herindeling is gekozen. De uitdagingen waar de kleinere gemeenten voor staan (na onder andere decentralisaties) leiden zo immers toch tot gedwongen herindelingen, lijkt het.

2.2. Interne samenhang

De leden van de CDA-fractie constateren dat de betrokken gemeenten in hun gezamenlijke toekomstvisie hebben opgenomen dat de borging van identiteit en kleinschaligheid een van de speerpunten moet zijn. De gemeenten willen hiervoor de lokale democratie versterken via bijvoorbeeld dorpsraden, thematische raden (zoals een jeugdraad of een sportraad) en het opzetten van digitale inspraakmogelijkheden. Deze leden vragen wat op dit moment de stand van zaken is.

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het van groot belang dat wanneer deze fusie doorgang zal vinden en de nieuwe gemeente een groter oppervlakte zal beslaan, alle burgers op een toegankelijke manier naar voorzieningen moeten kunnen reizen. Deze leden vragen de regering daarom specifiek in te gaan op de vraag hoe de toegankelijkheid en bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen gewaarborgd blijft.

De leden van de SGP-fractie constateren dat in de zienswijzen met name het punt van de voorzieningen in de verschillende kernen en de contacten tussen gemeente en burgers centraal staan. Deze leden vinden het van belang dat ook na herindeling er een duidelijke band is tussen lokaal bestuur en de bevolking in de verschillende kernen. Hoe wordt voorkomen dat deze afstand te groot wordt? Kunnen de genoemde dorpsraden, thematische raden en digitale inspraakmogelijkheden voldoende ondervangen dat de bestuurders en politici verder van de burgers komen te staan?

2.3. Bestuurskracht

De leden van de SGP-fractie lezen dat de stelling in de toelichting is dat de samenwerking tussen de drie gemeenten onvoldoende van de grond is gekomen. Deze leden vragen in hoeverre de mogelijkheden om de gemeenteraden beter te betrekken bij de besluitvorming overwogen zijn. Waaruit bestond die informatieachterstand concreet? Hoe wordt voorkomen dat door de grotere gemeentelijke organisatie de informatieachterstand tussen politici en (groter) ambtelijk apparaat ook toeneemt? Verder ontvangen de leden van de SGP-fractie graag meer zicht op de «complexere en gemeenteoverstijgende opgaven» die Aalburg blijkbaar onvoldoende het hoofd kon bieden. Om wat voor concrete taken ging het?

3. Financiële aspecten

De regering geeft aan dat de nieuwe gemeente minder gaat ontvangen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen, zo lezen de leden van de SP-fractie. De regering verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Waarop is deze verwachting gebaseerd? Wat als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling?

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

De adjunct-griffier van de commissie,
De Vos